

Monumentnummer*: 531265

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **31 augustus 2012**
Kadaster deel/nr **82705/92**

Woonplaats* **Bunnik** *Gemeente** **Bunnik** *Provincie** **Utrecht**

Kadastrale gemeente* **Bunnik** *Sectie** **B** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel* **1029**

Omschrijving**

Cluster 42.

Inleiding

BOMVRIJ WACHTGEBOUW N / WACHTLOKAAL als vroegere toegang tot het Fort bij Vechten. Wachtgebouwen zijn meestal in steen uitgevoerde, gewoonlijk versterkte en dus te verdedigen bouwwerken die als toegang tot een vesting of fort fungeren of bij de toegang daarvan zijn gelegen. Afhankelijk van de periode van ontstaan - en daarmee van de te verwachten inslagkracht van projectielen - werd van 'bomvrije gebouwen' gesproken, wanneer ze werden geacht bestand te zijn tegen een van tevoren gedefinieerd aantal inslagen van zwaar kaliber.

Omschrijving

Een aan de noordwestzijde van het fort gelegen BOMVRIJ WACHTGEBOUW N, uit 1869. In de gemetselde gevel bevindt zich de oude noordwestelijke toegang tot het fort. De oude toegangspoterne is later verbouwd tot WACHTLOKAAL. In de gevel bevindt zich een toegangspartij, bestaande uit een getoogde dubbele deur, geflankeerd door een getoogde nis. De muurdammen zijn geblokt. De nis was oorspronkelijk bestemd voor een soldaat op wacht. Boven de ontlastingsboog van de nis is een geblokte liseen gemetseld met hardstenen kapiteel. In de ontlastingsboog boven de dubbele deur is een sluitsteen met bouwjaar gemetseld (1869). Daarboven is in de gevel een hardstenen plaquette met de naam van het fort gemetseld. Drie getoogde vensters en een steunbeer met hardstenen bekroning. De steen is deels gebosseerd. Voorbij de steunbeer buigt de gevel naar achteren.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het BOMVRIJ WACHTGEBOUW N / WACHTLOKAAL van het Fort bij Vechten is van algemeen belang vanwege:

- * Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.
- * Krijgshistorische waarden als onderdeel van een aaneengesloten militaire verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Deze bestond hoofdzakelijk uit een samenhangend systeem van inundatievelden en bijbehorende inundatiemiddelen en van schootsvelden. Dit systeem werd aangevuld met diverse, uit verschillende perioden daterende typen gebouwde of aangelegde (verdedigings)werken die dienden tot of bijdroegen aan afsluiting van niet te inunderen terreinen of andere accessen.
- * Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is - op het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw) - en op de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een voorbeeld van een versterkt, bomvrij gebouw uit 1869 dat als toegang tot het fort fungeerde.

- * Ensemblewaarde en situationele waarden, als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.
- * Het bouwwerk is representatief (karakteristiek) omdat het nog steeds de fysieke kenmerken vertoont die destijds tot de bouw en verbouw aanleiding waren.
- * Het bouwwerk is tamelijk gaaf bewaard omdat qua structuur en fysiek voorkomen de hoofdzaken van de toestand in de jaren '70 van de 19de eeuw zijn bewaard.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument